

KONST

Anna Odell utforskar psykiatrin i nytt verk: "Var jättejobbigt att läsa mina journaler"

I videoverket som visas på utställningen samtalar Anna Odell med personer som i dag arbetar inom psykiatrin. Foto: Cecilia Hillström Gallery

Konstnären Anna Odell är aktuell med en ny utställning om psykiatrin. Precis som tidigare gräver hon i sina egna erfarenheter från vården.

– Jag använder mig själv, min historia och min kropp i min konst, men jag är egentligen intresserad av den andre, säger hon.

Publicerad 20240110

Text: Agnes Laurell

På 90-talet var konstnären Anna Odell tvångsintagen inom psykiatrin. Hon fick diagnosen schizofreni. Medan hon vårdades där inledde hon en relation med en skötare och blev senare gravid.

Med utgångspunkt i sina journaler utforskar Anna Odell vad det var som egentligen hände då för nästan 30 år sedan. En undersökning som resulterat i utställningen "Rekonstruktion – Psyket" som öppnar på Cecilia Hillström Gallery i Stockholm på torsdag och senare i vår kommer till Uppsala konstmuseum.

– När jag började läsa journalerna var det jättesvårt. Det kändes tufft att komma tillbaka till den världen. Men ju mer jag jobbar med verken, desto lättare gör det livet för mig. Det var precis samma sak när jag gjorde "Okänd, kvinna 2009–349701", säger Anna Odell.

I det mycket uppmärksammade examensarbetet på Konstfack använde Anna Odell sig av sina egna erfarenheter från den tiden hon var psykiskt sjuk. Hon iscensatte i videoverket en psykos och vandrade oroligt fram och tillbaka på Liljeholmsbron där förbipasserade reagerade och larmade polis.

– När jag började jobba med verket kändes det oerhört svårt att säga till professorerna att jag varit psykiskt sjuk. Nu kan jag säga det till vem som helst hur lätt som helst.

Anna Odell i videoverket "Rekonstruktion – Psyket". Foto: Cecilia Hillström Gallery

Den nya utställningen består både av fotografier och ett tvåkanaligt videoverk. I det låter hon personer som i dag arbetar inom psykiatrin ta del av hennes fall, utan att de får veta att det är henne det handlar om, för att sedan framför kameran åta sig fallet som om det sker på deras klinik. De får veta att patienten har en relation med en skötare och så samtalar de kring hur de skulle reagerat i en liknande situation.

– I den andra delen av verket börjar jag ringa till de verkliga personerna som jobbade med mig då. Jag ringer även upp pappan till mitt barn, som jag i verket kallar Rikard. Folk blir lite rädda när jag ringer, för de funderar nog på om de gjorde rätt eller inte.

Med konstverket vill Anna Odell ställa frågor om vad som är gränsöverskridande, hur man ska hjälpa någon som är sjuk och om det som på pappret är fel kanske ändå kan vara bra? Själv tror hon nämligen att relationen till Rikard, och senare barnet, räddade henne. Utan dem hade hon kanske varit kvar inom psykiatrin än i dag.

– Hur förhåller man sig till det som skulle kunna vara förbjudet men som ändå blev det bästa för mig? Det finns inga lätta svar här.

Fotografierna som visas i utställningen föreställer en docka av konstnären själv. Med den vill Anna Odell visa att hon både kan vara subjekt och objekt.

– Jag använder mig själv, min historia och min kropp i min konst, men jag är egentligen intresserad av den andre. Jag använder mig själv för att synliggöra strukturer eller olika fenomen.

Varför vill du undersöka just psykiatrin?

– Det är spännande hur människor förhåller sig till sanning. Vad är tryggt för någon att säga, när behöver man ljuga, hur och varför döljer man sanningen? Jag undersöker ofta sådant där det blir knepigt, och här blir det ju verkligen det. Det är svårt för mig, men det lockar mig också att ställa frågan: Vad tänkte du då?

”Hon förmedlar att det ej skulle vara en lösning att dö kroppsligen.” Foto: Cecilia Hillström Gallery

Hon framhåller att det är lättare att ställa frågor när hon utgår från sitt eget liv. För de hon frågar kan inte avböja med hänvisning till sekretess eller hävda att något inte hänt.

– Då kan jag säga: Jo det har det gjort, jag har varit med om det.

Under hösten har Anna Odell varit artist in residence vid Centrum för medicinsk humaniora på Uppsala universitet. Det är där hon arbetat med verken till den nya utställningen. Hon beskriver det som en fantastisk upplevelse att få stöd från kollegorna där i stället för att arbeta helt på egen hand.

– När jag letade efter folk som kunde delta i projektet och bli filmade i sin yrkesroll underlättade det att jag var på en forskarinstitution. Det ger ett slags trygghet för de medverkande.

Anna Odell pratar engagerat om sina verk. Under telefonintervjun på tisdagseftermiddagen, bara två dagar före utställningens öppning, är hon i full färd med att färdigställa den. Helt klar är hon inte än, och hon har inte heller hunnit visa verken för de som medverkar.

– Det vore jätteroligt att bjuda in de personerna, eller några av dem, till olika scensamtal. Det vore verkligen spännande att prata med dem om detta efteråt, och jag tror det skulle bli spännande för andra att lyssna på också.

Fakta Anna Odell

- Konstnär, skådespelare och regissör född 1973. Har läst vid Konstfack och Kungliga Konsthögskolan.
- **Slog igenom med** examensarbetet "Okänd, kvinna 2009–349701" från 2009, i vilket hon gestaltade sin egen erfarenhet av att vara psykiskt sjuk.
- **Långfilmsdebuterade 2013** med "Återträffen", en film där hon iscensatte en klassåterträff. Filmen prisades bland annat på filmfestivalen i Venedig och på Guldbaggegalan. Anna Odell fick också DN:s Kulturpris för filmen.
- **Aktuell med utställningen** "Rekonstruktion – Psyket" på Cecilia Hillström Gallery från 11 januari till 17 februari. Mellan 2 mars och 1 april visas utställningen på Uppsala konstmuseum.